

NVE
Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 15.10.2024

Vår ref.: 201834723-10 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om gjennomføringsramme for en europeisk plattform for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med manuell aktivering (MARI)

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode om gjennomføringsramme for en europeisk plattform for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med manuell aktivering fra Statnett SF (Statnett) den 18. mars 2024.¹ Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2017/2195 av 23. november 2017 om fastsettelse av retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) artikkel 20 nr. 1.

RME ba den 26. mars 2024 EFTAs overvåkingsorgan (ESA) om å treffe beslutning om metodeforslaget. ESA traff slik beslutning rettet mot RME den 25. september 2024. RME skal sørge for at ESAs beslutning gjennomføres i Norge i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om gjennomføringsramme for en europeisk plattform for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med manuell aktivering.

¹ Jf. e-post fra Statnett til RME den 18. mars 2024, jf. vår ref. 201834723-7

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

1. Beskrivelse av saken

1.1 Bakgrunn – EB krever at Statnett legger frem metodeforslag

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1. Forskriften inneholder detaljerte retningslinjer for balansering av elektrisk kraft, herunder fastsettelse av felles prinsipper for kjøp og avregning av frekvensreguleringsreserver, frekvensgjenopprettingsreserver og erstatningsreserver, samt en felles metodologi for aktivering av frekvensoppsettingsreserver og erstatningsreserver.

EB inneholder krav om at Statnett skal utarbeide forslag til nærmere angitte metoder og legge disse frem for RME. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer.² Det følger av EB hvilke metoder som skal utarbeides i samarbeid med andre TSOer, herunder hvilke som skal utarbeides i samarbeid med andre TSOer i relevante kapasitetsberegningregioner³ eller andre angitte konstellasjoner, og hvilke som skal utarbeides i samarbeid med alle andre TSOer i EØS.⁴

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁵ jf. EB artikkel 5, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som Statnett skal utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til metode om gjennomføringsramme for en europeisk plattform for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med manuell aktivering, jf. EB artikkel 20 nr. 1.

1.2 Statnetts høring av utkast til metodeforslag

Statnett har etter EB artikkel 10 en plikt til å gjennomføre høring av metodeforslaget før det ferdigstilles og oversendes RME. De synspunkter som kommer frem under høring skal tas i betraktning når metodeforslaget ferdigstilles.

² «TSO» er en forkortelse for «*Transmission System Operator*». Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

³ Også omtalt som “kapasitetskalkuleringsregioner”

⁴ Island og Liechtenstein deltar ikke i dette

⁵ Lov 29. Juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Statnett gjennomførte slik høring i samarbeid med øvrige relevante TSOer i to omganger gjennom ENTSO-E. Den første høringen ble gjennomført 21. november 2017 til 20. desember 2017. Det ble avgitt 65 høringsuttalelser. Den andre høringen ble gjennomført 15. mai til 16. juli 2018, hvor 41 høringsuttalelser ble avgitt.

1.3 Statnetts oversendelse av metodeforslaget til RME

Den 18. mars 2024 mottok RME forslag til metode om gjennomføringsramme for en europeisk plattform for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med manuell aktivering fra Statnett i henhold til EB artikkel 20 nr. 1, jf. artikkel 4 nr. 2 bokstav a.

Metoden er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOene i EØS.

1.4 Metodeforslagets innhold

Metodeforslaget har som hensikt å støtte opp om EB regelverkets mål om grensekryssende handel av balansetjenester gjennom felleseuropeiske plattformer. For å nå det overordnede målet er det nødvendig med metoder som tilrettelegger for utveksling av frekvensgjenopprettingsreserver med både manuell (mFFR) og automatisk (aFRR) aktivering. Denne metoden gjelder handelsplattformen for mFFR-balanseenergi, den såkalte MARI-plattformen, og i Norge er det Statnett som har ansvaret for å gjennomføre og å ta i bruk plattformen.

Metodeforslaget inneholder krav til design og funksjonalitet, i tillegg til bestemmelser om forvaltning, beslutningsprosesser og kostnadsdeling knyttet til plattformen.

Aktiveringsoptimaliseringsfunksjonen (AOF) står som en sentral funksjon i metoden. Den tar imot bud og beregner kapasitet mellom budområder for å beregne optimal energiflyt. De mest kostnadseffektive budene vil dermed bli prioritert. En annen sentral funksjon er TSO-TSO-avregningsfunksjonen som skal brukes for avregning av utvekslede volumer av mFRR-balanseenergi mellom TSOene.

1.5 RMEs anmodning til ESA

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 27. mars 2024 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.⁶

⁶ Jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

1.6 RMEs forhåndsuttalelse til ESAs utkast til beslutning

Med det formål å ta hensyn til RMEs synspunkter i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d punkt (iv), ba ESA den 4. september 2024 om innspill fra RME til ESAs utkast til beslutning.

RME avgav uttalelse den 6. september 2024.

RME vurderte at ESAs utkast til beslutning falt innenfor virkeområdet til EB artikkel 20 nr. 1. RME uttrykte videre støtte til ESAs vurdering av at grensehandelsforordningen⁹ og EB gir både relevant og tilstrekkelig grunnlag for fastsettelse av ESAs beslutning.

RME uttalte at ESAs utkast til beslutning støtter etableringen av de europeiske plattformene for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver gjennom anvendelsen av felles metoder. På denne bakgrunn fremholdt RME at det aktuelle utkastet til metode bidrar til å oppfylle EBs formål.

I vår uttalelse ønsket RME særskilt velkommen de tilpasninger som ESA har fastsatt for å reflektere det relevante rettslige rammeverket i EB og tredje energimarkedspakke, slik dette er innlemmet i EØS-avtalen. ESAs tilpasninger er ikke bare nødvendige, men også hensiktsmessige og velbalanserte for å sikre en homogenisert tilnærming, noe RME fremholdt som essensielt for å sikre markedets funksjon.

RME hadde på denne bakgrunn ingen bemerkninger til innholdet i utkastet.

1.7 ESAs beslutning

ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 25. september 2024. Innholdet i ESAs beslutning er det samme som det RME sluttet seg til gjennom vår forhåndsuttalelse.

2. Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

2.1 Grensehandelsforordningen og EB

EB og forordning (EF) nr. 714/2009 (grensehandelsforordningen) er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede rammer etter EB

Formålet med EB er ifølge EB artikkel 3 å:

- a) Fremme effektiv konkurranse, likebehandling og åpenhet i balansemarkedene,

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

- b) Forbedre effektiviteten ved balansering samt effektiviteten i europeiske og nasjonale balansemarkeder,
- c) Integre balansemarkeder, fremme mulighetene for å utveksle balansetjenester og samtidig bidra til driftssikkerheten,
- d) Bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen og samtidig legge til rette for at døgn-, intradag- og balansemarkedene fungerer effektivt og konsekvent,
- e) Sikre at kjøpet av balansetjenester er rettferdig, objektivt, åpent og markedsbasert, unngår urimelige hindringer for inntreden på markedet for nye aktører, fremmer likviditeten i balansemarkedene og samtidig forhindrer utilbørlig konkurransevridning på det indre marked for elektrisk kraft,
- f) Tilrettelegge for deltakelse av laststyring, herunder aggregering av anlegg og energilagring, og samtidig sikre at de konkurrerer med andre balansetjenester på like vilkår og om nødvendig opptre uavhengig når de betjener ett enkelt forbruksanlegg, og
- g) Lette deltakelsen for fornybare energikilder og støtte oppnåelsen av Den europeiske unions mål for utbredelse av produksjon av fornybar energi.

Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene gjennomfører Norges EØS-rettslige forpliktelser. EB skal derfor tolkes i lys av grunnleggende EØS-rettslige tolkningsprinsipper som prinsippet om EØS-konform tolkning og homogenitetsprinsippet.

Krav om at Statnett gjennomfører høring av metodeforslaget

Før ferdigstilling av metodeforslaget skal Statnett legge dette ut på høring for aktuelle interessenter, inklusive berørte myndigheter. Dette følger av EB artikkel 10. Det følger av EB artikkel 10 nr. 2 at slik høring skal vare i minst to måneder.

Etter EB artikkel 10 nr. 3 skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med alle TSOene i EØS, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på EØS-nivå. Til sammenligning skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med andre TSOer i relevant kapasitetsberegningsregion eller annen nærmere angitt konstellasjon, sendes ut på offentlig høring på det relevante regionale nivå, jf. EB artikkel 10 nr. 4.

TSOene skal etter EB artikkel 10 nr. 6 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før de sender endelig forslag til metode til RME for godkjenning.

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget. Dette følger blant annet av EB artikkel 20, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Herunder krever EB artikkel 5 nr. 5 at forslaget inneholder en anbefalt tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

Forslag til metode om gjennomføringsramme for en europeisk plattform for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med manuell aktivering etter EB artikkel 20 nr. 1 skal vurderes av RME for eventuell godkjenning. I den forbindelse skal RME koordinere sin vurdering av forslaget med alle relevante reguleringsmyndigheter i EØS, jf. EB artikkel 5 nr. 1, jf. artikkel 4 nr. 1, jf. artikkel 5 nr. 2 bokstav a, jf. nr. 6.

Etter å ha vurdert forslaget, kan RME henvise metodeforslaget til ESA etter EB artikkel 5 nr. 7.⁷

2.2 NEM-forskriften

Det følger av NEM-forskriften § 2-4 annet ledd at RME skal sørge for at beslutninger truffet av ESA i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 blir gjennomført i Norge i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

2.3 Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår om system- og balansetjenester, planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, som bruk av standardvilkår, den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalsen i overføringsnett, samt utøvelsen av systemansvaret.

⁷ Jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 52 og EØS-komiteens beslutning nr. 207/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1 De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor Statnetts frist for utarbeidelse av forslaget, og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av EB.

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 26. mars 2024 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.⁸ ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 25. september 2024.

RMEs vurdering, vår beslutning om å rette en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget, samt ESAs beslutning rettet mot RME om metodeforslaget, overholder gjeldende rammer for slike vurderinger og beslutninger.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2 Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfyller kravene i EB artikkel 20 nr. 3 ved at forslaget innenfor de gjeldende rammer fastsetter et tidsklart veikart for gjennomføring og utforming av plattformen. Metodeforslaget inneholder klare beskrivelser av funksjoner og styringsanvisninger som sikrer likebehandling av deltagende europeiske TSO-er. I tillegg inneholder metodeforslaget tydeliggjøring av ansvaret til de TSOene som er utpekt som operatører for funksjonene vedtatt i plattformen etter artikkel 20 nr. 3 bokstav e.

Metodeforslaget inneholder harmoniserte krav til leverandører av balansetjenester som følger vilkårene satt i EB artikkel 18, i tillegg til fordeling av felleskostnader, jf. EB artikkel 23. Tidskriteriene og definisjon for stengetiden til standardprodukter samsvarer med EB artikkel 24 og 25. Forslaget følger også fastsatte regler for stengetiden for innmelding av bud fra TSOer, jf. EB artikkel 29. Metodeforslaget inneholder også en fellesfunksjon for aktiveringsoptimering av budlister, jf. artikkel 31, i tillegg til en klar beskrivelse av algoritmen for aktivering av bud.

Oppsummert vurderer RME at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i EB. Innholdet er i tråd med regelverkets rammer for metoden. Alle

⁸ Jf. EB artikkel 5 nr. 7, jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 52 og EØS-komiteens beslutning nr. 207/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

prosessuelle krav er overholdt. Kravene til metoden etter energiloven og forskrift om elektrisk kraft over landegrensene, herunder EB, er dermed oppfylt.

Ved sin behandling av metodeforslaget, foretok ESA enkelte tilpasninger som fremgår av ESAs beslutning rettet mot RME av den 25. september 2024. Metodeforslaget med ESAs tilpasninger fremgår av vedlegg I og II. ESAs tilpasninger endrer ikke det materielle innholdet i metoden.

Etter dette er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes med det innhold som fremgår av vedlegg I og II.

3.3 Godkjenningens form

RME finner at innholdet i godkjenningen er bestemmende for rettigheter eller plikter til private rettssubjekter, i dette tilfellet Statnett. RMEs vurdering er følgelig at metoden bør godkjennes ved enkeltvedtak rettet mot Statnett.

4. Vedtak

RME godkjenner forslag fra Statnett til metode om gjennomføringsramme for en europeisk plattform for utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med manuell aktivering i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. EB artikkel 5 nr. 1, jf. nr. 2 bokstav a, jf. artikkel 20 nr. 1, jf. artikkel 5 nr. 6, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd, jf. NEM-forskriften § 2-4 annet ledd, med det innhold som fremgår av vedtaket vedlegg I og II.

Statnett plikter etter dette å anvende metoden som systemansvarlig og TSO.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Maren Fosser
Førstekonsulent

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

STATNETT SF - Lars Olav Fosse

STATNETT SF - Urd Sira

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda .
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971